

Finansdepartementet
Finansmarknadsavdelningen, Bankenheten
103 33 STOCKHOLM

SN Dnr 159/2018

fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.fma.b@regeringskansliet.se

2018-12-03

Remissvar

Promemoria Genomförande av 2018 års ändringsdirektiv till EU:s fjärde penningtvättsdirektiv (Ert Dnr: Fi2018/03025/B)

Svenskt Näringsliv har beretts tillfälle att lämna synpunkter på rubricerade promemoria och vill med anledning härav anföra följande.

Sammanfattning

Svenskt Näringsliv anser att förslaget att Skatteverket inom ramen för sin beskattningsverksamhet ska ges tillgång till uppgifter om enskildas bank- och betalkonton samt bankfack genom en mekanism för bank- och betalkonton utgör en oproportionerlig överimplementering av det aktuella EU-direktivet och att det inte har beretts såsom föreskrivs i 7 kap. 2 § regeringsformen. Svenskt Näringsliv avstyrker därför förslaget.

Svenskt Näringsliv avstyrker även förslaget att Skatteverket ska vara ansvarigt för den tekniska uppbyggnaden och skötseln av mekanismen. Att Skatteverket ska administrera ett system som syftar till att förhindra brottslighet som inte omfattas av myndighetens verksamhet eller uppdrag är principiellt felaktigt och det kan även av andra skäl ifrågasättas att Skatteverket skulle vara den bäst lämpade myndigheten för detta.

Svenskt Näringsliv anser att det av rättssäkerhetsskäl måste preciseras vad som krävs för att någon ska kunna "antas vara" verklig huvudman eller att förslaget att vid vite ålägga den som antas vara verklig huvudman uppgiftsskyldighet utgår.

Svenskt Näringsliv välkomnar förslaget att Bolagsverket ska få sekretessbelägga uppgifter i registret över verkliga huvudmän, men anser att detta bör kunna ske i fler fall än vad som anges i promemorian.

Avsnitt 5.1 Mekanism för bank- och betalkonton

Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget att Skatteverket inom ramen för sin beskattningsverksamhet ska ges tillgång till uppgifter om enskildas bank- och betalkonton samt bankfack genom mekanismen. Utöver att vara en överimplementering (innehålla strängare krav eller mer långtgående svenska regler än vad EU:s ändringsdirektiv (EU) 2018/843 kräver) som är oproportionerlig anser Svenskt Näringsliv att förslaget inte beretts såsom föreskrivs i 7 kap. 2 § regeringsformen. Som skäl för detta hänvisar Svenskt Näringsliv till och instämmer i de synpunkter som *Svenska Bankföreningen* anför i sitt *remissvar* avseende promemorians avsnitt 5.1.

Svenskt Näringsliv avstyrker vidare förslaget att Skatteverket ska vara ansvarigt för den tekniska uppbyggnaden och skötseln av mekanismen. Ändringsdirektivet innehåller åtgärder som är nödvändiga för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Ansvaret att förebygga, upptäcka och effektivt bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism åligger Finanspolisen. Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet omfattar enligt lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet en annan typ av brottslighet. Det är därför principiellt felaktigt att Skatteverket ska administrera ett system som syftar till att förhindra brottslighet som inte omfattas av myndighetens verksamhet eller uppdrag.

I promemorian anges att de uppgifter som kommer att behandlas genom mekanismen är direkt kopplade till enskildas *ekonomiska förhållanden*. Vidare anges att det genom mekanismen ska vara möjligt att få tillgång till uppgifter hos ett stort antal *finansiella företag*. Enligt promemorian pekas i uppdragsbeskrivningen även Finansinspektionen och Polismyndigheten ut som exempel på myndigheter som skulle kunna administrera mekanismen. Enligt Svenskt Näringsliv har dessa myndigheter genom sina verksamheter en väsentligt närmare koppling till området för mekanismen än Skatteverket. En implementering i överensstämmelse med ändringsdirektivet medför också att Skatteverket överhuvudtaget inte har någon koppling till området för mekanismen. Det måste vidare kunna förväntas att även Finansinspektionen och Polismyndigheten har sådan IT-kompetens som krävs för att bygga och administrera mekanismen. Svenskt Näringsliv anser därför att det måste ifrågasättas att Skatteverket skulle vara den myndighet som är bäst lämpad att ansvara för den tekniska uppbyggnaden och skötseln av mekanismen.

Avsnitt 5.6.2 Kännedom och dokumentation om den verkliga huvudmannen

I promemorian föreslås att den som *kan antas vara* verklig huvudman för en juridisk person på begäran av den juridiska personen ska tillhandahålla de uppgifter som den juridiska personen behöver för att kunna uppfylla sin skyldighet att ha tillförlitliga uppgifter om vem som är dess verkliga huvudman. Det är också så lagförslaget är angivet. Under rubriken "Överväganden och förslag" i promemorian (sid. 143f) anges emellertid att en bestämmelse bör införas om en skyldighet *för verkliga huvudmän* att tillhandahålla den juridiska personen uppgifterna och att skyldigheten bör omfatta även den som kan antas vara verklig huvudman.

Svenskt Näringsliv har ingen invändning mot att en sådan skyldighet åläggs verkliga huvudmän, men ifrågasätter förslaget att låta skyldigheten omfatta också den som kan antas vara verklig huvudman.

Förslaget synes gå längre än vad ändringsdirektivet artikel 30 kräver.

Vad som krävs för att någon ska kunna antas vara verklig huvudman anges inte i promemorian. Räcker ett blankt påstående från den juridiska personen? Förutsätts en tillämpning av presumptionsreglerna i 1 kap. 3 § lagen om registrering av verkliga huvudmän, som anger under vilka förutsättningar en fysisk person ska antas utöva den yttersta kontrollen över en juridisk person? Presumptionsreglerna kan emellertid medföra att fler än en person antas vara verkliga huvudmän i en juridisk person. Detta beror på att de olika presumptionsreglerna beaktar olika parametrar. Förarbetena anger att frågan om båda de fysiska personer som identifieras på sådant sätt är verkliga huvudmän eller om endast en av dem ska anses utöva den yttersta kontrollen över den juridiska personen ska avgöras i varje enskilt fall och att presumptionerna således kan brytas om det föranleds av förhållandena i det enskilda fallet (prop. 2016/17:173 s. 563). Den enskilda fysiska personen torde sakna erforderlig information för att på egen hand kunna göra bedömningen.

Särskilt med hänsyn till att uppgiftsskyldigheten föreslås bli vitessanktionerad anser Svenskt Näringsliv att det av rättssäkerhetsskäl måste preciseras vad som krävs för att någon "kan antas vara verklig huvudman". Alternativt bör förslaget utgå.

Avsnitt 5.6.5 Tillgången till uppgifterna i registret

Förslaget innebär att Bolagsverket får sekretessbelägga uppgifter om namn eller personnummer i registret över verkliga huvudmän "om det av särskild anledning kan antas att den enskilde kan komma att utsättas för hot eller våld eller lida annat allvarligt men om uppgiften röjs".

Svenskt Näringsliv välkomnar förslaget men anser att tillämpningsområdet begränsas för snävt när det anges att skäl för att sekretessbelägga uppgifter bör i regel endast finnas när den verkliga huvudmannen har skyddade personuppgifter. Även i andra fall än när den verkliga huvudmannen har skyddade personuppgifter är det enligt Svenskt Näringsliv rimligt att uppgifterna kan sekretessbeläggas, exempelvis om det i det enskilda fallet finns risk för bedrägeri, kidnappning, utpressning eller trakasserier (jfr. ändringsdirektivets lydelse av artikel 30.9). Eftersom avsikten är att sekretessen inte ska gälla i förhållande till myndigheter som behöver uppgifterna i sitt arbete för att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism, borde ett sådant utvidgande/förtydligande i författningskommenteraren inte vara något problem.

SVENSKT NÄRINGSLIV

Anne Wigart

Lynda Ondrasek Olofsson